

Европейски икономически
и социален комитет

ПРОЕКТОРЕЗОЛЮЦИЯ

**Принос на Европейския икономически и социален комитет
към работната програма на Европейската комисия за 2023 г.**

въз основа на работата на

**ad hoc групата „Принос на ЕИСК към работната програма на Европейската комисия за
2023 г.“**

**Докладчици: Мария Минчева (I гр.)
Stefano Palmieri (II гр.)
Kinga Joó (III гр.)**

За контакт

domenico.cosmai@eesc.europa.eu

Администратор

Domenico Cosmai

Дата на документа

5.7.2022 г.

Докладчици

Kinga Joó
Мария Минчева
Stefano Palmieri

Правно основание

член 52, параграф 4 от Правилника за дейността

Приемане на пленарна
сесия
Пленарна сесия №

ДД/ММ/ГГГГ

1. Въведение

- 1.1 Както пандемията, така и войната в Украйна показаха, че е от съществено значение ЕС да бъде добре подготвен за неочаквани събития. Това подчертава ролята на прогностичните дейности с оглед на идентифицирането на всякакви слаби сигнали и очертаване на различни сценарии, а с това и осигуряването на основа за създателите на политики на ЕС, социалните партньори и други участници от гражданското общество, за да могат да подобрят устойчивостта, да се справят с рисковете и да се възползват от възможностите. ЕИСК настоятелно призовава при дейностите за стратегическо прогнозиране да се обръща много по-голямо внимание на развоя на геополитическите събития не само в Европа, но и извън нея¹, включително последиците от тях за сигурността, търговията, бежанците и интегрирането им в приемащите ги общества.
- 1.2 Пандемията и войната хвърлиха отново светлина и върху силата и значението на гражданското общество и неговите институции в борбата с последиците от кризите и за оказването на помощ на хората. Поради това ЕИСК настоятелно призовава Комисията да отдаде в по-голяма степен дължимото на значението на гражданското общество и неговите институции, като им отреди видно място в политиката на ЕС.
- 1.3 Силата на ЕС в световен мащаб произтича от общите му ценности, основани на демокрацията, върховенството на закона, и от неговия икономически и социален модел. Последователните шокове показват колко е важно да се изгради по-устойчива европейска икономика и да се смекчат вторичните последици от различни кризи (инфлация, увеличение на цените на енергията и суровините и недостиг на доставки, смущения във веригите на доставки). Необходимо е Европа да намали зависимостите си от ненадеждни доставчици и своята изложеност на риск по отношение на тях, като същевременно изгради коалиции с партньори — съмишленици, и диверсифицира източниците си на доставки.
- 1.4 Освен във вноса на енергоносители Русия и Украйна имат значителен дял във вноса в ЕС на метали, които са от изключително важно значение за няколко стратегически отрасли на промишлеността². И двете държави са важни износители на няколко селскостопански продукти, като зърно и маслодайни семена. Прекъсванията на износа от тези страни вече доведе до огромно увеличение в световен мащаб на цените на селскостопанските борсови стоки. Последиците се усещат особено силно в най-бедните страни по света и най-бедните хора са тези, които ще пострадат най-много. Във връзка с това ЕИСК отново призовава за ускоряване на развитието на стратегическа и технологична автономност на Европа и изтъква необходимостта от ограничаване на нашите зависимости по отношение на енергията, суровините от изключителна важност и храните³.
- 1.5 За да се избегнат драстични икономически и социални последици, енергийната политика на ЕС трябва да бъде реалистична и да спомага за изграждането на енергийния съюз и за

---

1 INT 958.

2 Резолюция на ЕИСК „Войната в Украйна и нейното икономическо, социално и екологично въздействие“.

3 Пак там.

постигането на целите в областта на климата, без да създава допълнителна тежест за уязвимите потребители и работниците и без да подкопава конкурентоспособността на европейските предприятия. ЕС трябва да работи за постигане на амбициозните си цели в областта на климата, като същевременно гарантира стабилността и сигурността на енергийните доставки на цена, която е достъпна за предприятията и гражданите.

- 1.6 Европейските общества вече бяха сериозно засегнати от пандемията и настоящата криза е още едно огромно сътресение, което се усеща най-вече от най-уязвимите в нашите общества. Солидарността и социалното сближаване трябва също така да бъдат водещи насоки в предстоящите политики на ЕС: отговорът на войната в Украйна ще има цена за всеки и трябва да гарантираме, че тези тежести се поделят и то по справедлив начин. ЕК би могла да проведе допълнителни обсъждания с държавите членки за възможните дългосрочни инструменти, т.е. осигурителните схеми за безработица за справяне със системните проблеми, които единствено се влошиха вследствие на текущата криза. Последниците и евентуалното по-нататъшно използване на механизма SURE следва да бъдат проучени и обсъдени и със социалните партньори.
- 1.7 ЕИСК приканва ЕК да запази като приоритет по-доброто регулиране и призовава Комисията и законодателите на ЕС последователно да задълбочават и развиват системата на ЕС за по-добро законотворчество във всичките ѝ аспекти и систематично да използват инструментите и насоките за по-добро регулиране в своята работа. За тази цел ЕИСК насърчава Комисията да продължи да популяризира принципите и инструментите за по-добро законотворчество във всички свои служби.
- 1.8 Подходът на устойчивото развитие следва да бъде възприет като всеобхватна и неразделна цел на всички политики, програми и мерки. За да се стимулира възстановяването от кризите, Комисията и държавите членки следва да набележат политики и инициативи, които носят едновременно икономически, социални и екологични ползи и да се стремят към тяхното осъществяване, а именно — укрепване на бизнес средата, подобряване на условията на труд и живот и улесняване на прехода към неутрална по отношение на климата и кръгова икономика.
- 1.9 Възстановяването и устойчивостта на ЕС по отношение на кризи са неразривно свързани с устойчивия растеж, социалното сближаване, благоприятната бизнес среда и положителното развитие на заетостта и условията за заетост в съответствие с Европейския зелен пакт, Европейския стълб на социалните права и неговия план за действие, както и с целите за устойчиво развитие. Всички предприемани политически мерки трябва да насърчават устойчивата стопанска дейност, предприемачеството и създаването на работни места, както и по-добри условия на труд и на живот.
- 1.10 Въпреки неотложните проблеми е жизненоважно да не се забравят нито основополагащите принципи на ЕС, като например ефективното прилагане на правилата на единния пазар, нито дългосрочните нужди, като например постигането на неутралност по отношение на климата до 2050 г. и борбата с бедността и социалното изключване, за да се гарантира успешно бъдеще за гражданите и предприятията. Поради това Комисията следва да продължи да улеснява и насърчава инвестициите в научни изследвания и иновации, като

надлежно отчита нарастващите нужди от намиране на решения и подобряване на устойчивостта спрямо геоикономически, обществени, здравни и екологични рискове.

- 1.11 Освен укрепването на вътрешния пазар и намаляването на критичните зависимости, постигането на по-силна позиция в света изисква също така успех в областта на износа. Комисията следва да проучи как да се повиши конкурентоспособността на европейските предприятия като цяло и по-специално да се улесни заемането на по-силни позиции на дружествата от ЕС на световните пазари на технологии, продукти и решения в отговор на глобалните мегатенденции и предизвикателства като изменението на климата. Трябва също така да се укрепи капацитетът на здравния сектор по отношение на подобряването на научните изследвания и методологиите за управление на нарастващите потребности от грижи, както и на евентуални бъдещи пандемии. Това трябва да включва създаването и насърчаването в международен план на стандарти от страна на европейските предприятия и новатори, тъй като стандартите създават пазари.
- 1.12 Постигането на по-силна роля на ЕС в световен мащаб изисква солидно единство и съвместни усилия от страна на държавите членки. Комисията следва да надгражда върху единството, постигнато по време на кризите, и да намери начини за засилване на възстановяването и дългосрочната конкурентоспособност на ЕС и на благосъстоянието на гражданите по начин, който все повече разчита на иновации и умения, а не на държавни помощи или пречки пред търговията и сътрудничеството. В отношенията си с останалата част от света Съюзът следва да продължи да допринася за изкореняването на бедността и защитата на правата на човека.

2. Европейският зелен пакт

- 2.1 ЕИСК подкрепи прилагането на Европейския зелен пакт (ЕЗП) и посочи, че той трябва да се осъществява по социално справедлив начин, при условия, с които се гарантира европейска продоволствена сигурност, както и сигурност на енергийните доставки на достъпни цени. Това се отнася, наред с другото, за пакета „Подготвени за цел 55“, който ще окаже неравномерно въздействие върху секторите, предприятията, регионите, общностите и отделните хора в цяла Европа. ЕИСК настоява, че активното участие на социалните партньори и съответните организации на гражданското общество е важно както във фазата на планиране, така и във фазата на изпълнение. От жизненоважно значение е да се подкрепят гражданите и групите от заинтересовани страни в хода на тяхното мобилизиране за активно участие в прехода към общество с ниски въглеродни емисии.
- 2.2 ЕИСК отбелязва, че инициативите, свързани с ЕЗП, трябва да се допълват и да се подсилват взаимно в областта на климата, енергетиката, транспорта, сградите, промишлеността, горското стопанство и продоволствените системи, за да се постигне конкурентоспособна, справедлива, неутрална по отношение на климата и кръгова икономика на ЕС. ЕИСК призовава също така за по-добро взаимно допълване между екологичния и цифровия преход.

- 2.3 ЕИСК призовава за разработването на набор от подходящи показатели „отвъд БВП“ с цел да се наблюдава напредъкът в прехода към устойчив икономически, социален и екологичен растеж в съответствие с ЕЗП. Следва да бъде създаден кратък набор от показатели „отвъд БВП“ и същият да бъде включен в набора от показатели на ЕЗП и в процеса на европейското икономическо управление. Той трябва също така да предоставя информация за разработването на политики, да подобрява комуникацията и да насърчава определянето на цели.
- 2.4 ЕИСК подкрепя целта на Европейската таксономия на устойчивите дейности („Таксономията на ЕС“) за насочване на инвестициите към устойчиви проекти и дейности. За тази цел Комисията е изготвила набор от правила за определяне на това кои инвестиции могат да се наричат „екологични (зелени)“. ЕИСК призовава за разработване на таксономията по начин, който да отчита обществените нужди, като например сигурността на енергийните доставки и съществените суровини и борсови стоки и също така акцентът да се поставя в по-голяма степен върху аспектите на социалната устойчивост, като например трудовите права и правата на човека, като същевременно се зачитат правомощията на държавите членки и различните системи на колективни трудови правоотношения и осъществимостта на обективна оценка в контекста на достъпа до финансиране. От самото начало ЕИСК твърди, че Зеленият пакт може да бъде и ще бъде успешен единствено ако е и социален пакт. Що се отнася до социалните аспекти на таксономията, понастоящем ЕИСК работи по становище по собствена инициатива относно „Социална таксономия — предизвикателства и възможности“. Таксономията следва да се използва и в контекста на стандарта на ЕС за „зелени“ облигации. ЕИСК счита, че е важно таксономията да бъдат приведени в съответствие в международен план в рамките на Международната платформа за устойчиво финансиране.
- 2.5 За да се отговори на социалните и трудовите притеснения по отношение на ЕЗП, ЕИСК призовава Комисията да предложи допълнителни политически мерки за укрепване на социалното и трудовото измерение на ЕЗП, като го съчетае с амбициозни социални цели, в съответствие с Декларацията от Порто, Европейския стълб на социалните права и насоките на МОТ за справедлив преход. По-специално ЕИСК призовава институциите на ЕС към картографиране и анализ на въздействието, което екологичният преход ще окаже върху заетостта и уменията в различните държави, региони и сектори, включително подизпълнителите и веригите за създаване на стойност надолу по веригата. ЕИСК призовава също така да се гарантира, че националните планове в областта на енергетиката и климата съдържат стратегии за справедлив преход. Освен това е важно да се предвиждат и управляват промените в сферата на труда, включително чрез целенасочена подкрепа като например повишаване на необходимите умения, гарантиране на социална закрила и включване на цялото общество, имащо отношение към оформянето на прехода, както и допълнителни предложения за мобилизиране на мащабни публични и частни инвестиции в подкрепа на прехода, както и да бъдат значително увеличени размерът и обхватът на Фонда за справедлив преход, за да се отговори на предизвикателствата.
- 2.6 ЕИСК призовава да се гарантира, че регулаторната рамка на ЕС ще даде възможност на предприятията в ЕС, включително МСП, да се превърнат в пионери в екологосъобразната стопанска дейност, като същевременно се предотвратява рискът от изместване на

производството и се осигурява защита срещу внос с по-голямо отрицателно въздействие върху околната среда. Това важи особено за енергоемките отрасли. ЕИСК призовава също така за оказване на подкрепа на МСП, за да разбират и управляват по-добре нарастващите изисквания в областта на климата и околната среда, насочени пряко и непряко към тях.

- 2.7 ЕИСК призовава за силна подкрепа за промишлените отрасли по отношение на иновациите с цел разработване и внедряване на екологосъобразни технологии, материали, продукти, производствени процеси и бизнес модели чрез улесняване на осъществяването например на програми за водород, батерии и акумулатори, полупроводници, улавяне и използване на въглерод, както и на практики на кръговата икономика в различни области, като например в сферата на опаковките.
- 2.8 За да се засили глобалното въздействие на ЕС в смекчаването на последиците от изменението на климата, ЕС следва да осигури конкурентни условия на промишлеността на ЕС, за да се възползва тя от възможностите за износ, предоставяни от глобалното търсене на технологии и решения в областта на климата, и по този начин да увеличи въглеродния отпечатък на ЕС.
- 2.9 Промислените алианси се оказват успешен метод за разработване на широкомащабни и трансгранични промишлени проекти в стратегически области. Тези промишлени алианси, заедно с важни проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ), са от решаващо значение за възстановяването и насърчаването на европейските стандарти и ключови технологии, по-специално в области, в които пазарът сам по себе си не може да постигне резултати или бива изкривяван.
- 2.10 Следва да бъде засилен напредъкът към един истински енергиен съюз, за да се гарантира енергийният преход към една достъпна, безопасна, конкурентоспособна, сигурна и устойчива енергийна система. Като се имат предвид настоящите предизвикателства, породени от войната между Русия и Украйна, Комисията следва да се съсредоточи върху мерки, които носят най-големи ползи по отношение на цялата съвкупност от цели на енергийния съюз и допринасят едновременно за преодоляване на сериозните предизвикателства и постигане на дългосрочните цели.
- 2.11 Ситуацията в Украйна доведе до съобщението относно REPowerEU⁴, което — по искане на Европейския съвет – беше последвано от плана REPowerEU с предложения⁵, които — ако бъде изпълнени правилно — могат значително да ускорят постигането както на енергийна независимост, така и на устойчивост на Европейския съюз. Целта за постигане на независимост от руския газ и други изкопаеми горива изисква както спешна диверсификация на доставчиците и на енергийните източници, така и повече солидарност и по-дългосрочни мерки, които насърчават прехода към неутралност по отношение на въглеродните емисии, като се вземат предвид характеристиките на различните държави

---

4 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_22_1511.

5 https://ec.europa.eu/info/publications/key-documents-repower.eu_en.

членки и региони и наличните алтернативни източници. За да се гарантира успехът на процеса обаче, трябва да бъдат мобилизирани достатъчно частни и публични инвестиции, като напълно бъдат оползотворени фондовете по МВУ и тези на политиката на сближаване, наред с другите. Както вече беше посочено⁶, намаляването на търсенето на руски газ с две трети до края на 2022 г. е трудна задача и би означавало диверсификация, от една страна, и главно в краткосрочна перспектива, чрез втечен природен газ и биометан и, от друга страна, чрез енергийна ефективност и разширяване на използването на енергията от възобновяеми източници. Следва да се избягват инфраструктурни блокади, които създават бъдещи ограничения пред реалистичните алтернативи, а инвестициите следва да бъдат съсредоточени във възможно най-голяма степен върху енергията от възобновяеми източници и спомагателните инфраструктури. Социалните партньори и гражданското общество трябва да имат активно участие в тези предложения за политики, за да се гарантират тяхното социално приемане, тяхната устойчивост и успехът им. За да се повиши равнището на реагиране при външни кризи, ще бъде необходима постоянна координационна структура в Съвета на Европейския съюз.

- 2.12 По-нататъшната интеграция на енергийния пазар на ЕС ще играе важна роля за насърчаване на достъпността и сигурността на енергийните доставки. За тази цел трябва да бъде разгърнат достатъчен необходим капацитет за взаимна свързаност⁷, както и съответната инфраструктура, по-специално в енергийните „острови“ (като например Иберийския полуостров⁸). За да се насърчи конкурентното предимство на ЕС в областта на енергията от възобновяеми източници и за да се гарантира, че разгръщането на енергията от възобновяеми източници не застрашава сигурността на доставките, следва да се изготви реалистична пътна карта за развитието и разгръщането на ефективна инфраструктура за енергия от възобновяеми източници, включително капацитет за съхранение и достатъчна взаимна свързаност на преноса, което дава възможност за износ на свръхпроизводството към други държави членки. За да се разгърне бързо инфраструктурата на чистата енергия, държавите членки трябва да ускорят издаването на разрешителни.
- 2.13 За да се насърчат равните условия, ЕС следва да поощрява глобално въглеродно ценообразуване. Следва да бъде разработено и рационализирано данъчно облагане на въглеродните емисии по такъв начин, че да отразява въздействието върху климата симетрично и да отчита мерките за улавяне на въглерода от атмосферата. Освен това ЕИСК би трябвало да следва целта си за постепенно премахване на субсидиите за енергийни източници, които са вредни за климата и околната среда, като същевременно гарантира, че преходът към неутрална по отношение на климата икономика се случва по един справедлив начин.

---

⁶ TEN/778 — REPowerEU: Съвместни европейски действия за по-сигурна и устойчива енергия на достъпни цени

⁷ Взаимната свързаност вече е цел на ЕС (поне 15 % до 2030 г., но някои държави са далеч под тази стойност) https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/electricity-interconnection-targets_en.

⁸ Документ на Комисията по въпроса за „енергийните острови“: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/de/MEMO_18_4622.

- 2.14 Настоящото увеличение на цените на енергия представлява огромна заплаха както що се отнася до нарастването на енергийната бедност, така и до загубата на конкурентоспособност за предприятията, които ползват енергия. ЕИСК призовава за действия за успешно смекчаване на въздействието от повишените цени на енергията и предотвратяване на енергийната бедност, включително сред домакинствата в ЕС. Необходими са също така и временни и добре целенасочени мерки за ограничаване на последиците от покачването на цените на енергията, за да се помогне на МСП и енергоемките отрасли да оцелеят през кризата.
- 2.15 Като част от дългосрочното съображение относно начина, по който енергийният пазар реагира на сътресенията, е важно да се преодолеят причините в основата на увеличението на цените на енергията (понастоящем цената на газа) съобразно предложеното от Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори (ACER), въз основа на скорошната ѝ оценка⁹ на настоящата система за проектиране и ценообразуване на пазара на електрическа енергия. Освен това би могло да се обмисли и преглед по отношение на пазарите, където концентрацията на енергийни доставки е висока и по тази причина може да бъде нарушено нормалното функциониране.
- 2.16 Гражданите и потребителите следва да бъдат поставени в центъра на енергийния преход като се предоставя подкрепа за енергията, произвеждана от местните общности и от собствени инсталации на местно равнище, и преобразуването на потребителите на енергия в произвеждащи потребители. ЕИСК призовава за прозрачни информационни, консултативни и образователни кампании, за да се насърчи ангажираността на гражданите с енергийния преход.
- 2.17 ЕИСК също така призовава да бъде обърнато повече внимание на проблемите при прехода по пътя към въглеродно неутрално общество, по-специално по отношение на отраслите, които по най-различни технически и/или финансови причини се нуждаят от време, за да се приспособят, за да поддържат конкурентоспособността си на пазара.
- 2.18 ЕИСК приветства актуализирането на Регламента за TEN-T, за да се отговори по-добре на актуалните цели и потребности. Специално внимание трябва да се обърне на очертаването на приоритетите и определянето на мрежа, свързваща всички столици, големи градове, пристанища, летища и терминали на държавите членки въз основа на европейските коридори. Коридорите следва да включват, когато е удачно, „морски мостове“ или редовни морски връзки с висока гъстота от типа „ро-ро“ между пристанищата от коридорите. По отношение на териториалното сближаване ЕИСК счита, че коридорите на основната мрежа трябва да бъдат по-добре свързани с регионалните, градските и местните измерения. Необходимо е също така да се установят пропуските между техническите изисквания на TEN-T и тези на военната мобилност, за да се постигне двойна употреба на транспортната инфраструктура.

- 2.19 Като се имат предвид доста дългите периоди на изпълнение на проектите по TEN-T, ЕИСК подкрепя създаването на европейска рамка за регулиране и финансиране с цел осигуряване на средносрочна и дългосрочна стабилност по отношение на коридорите и проектите до завършването на европейската мрежа. ЕИСК призовава и за спешни национални планове за стандартното и за извънредното финансиране на поддръжката на инфраструктурните обекти на TEN-T и за план за наблюдение на основната мрежа на европейско равнище.
- 2.20 Като се има предвид съществената роля на въздухоплаването за ЕС, ЕИСК призовава за всеобхватен и ефективен подход за насърчаване на възстановяването и растежа на устойчивото въздухоплаване.
- 2.21 За да допринесе за усилията за намаляване на емисиите от автомобилния транспорт, ЕИСК призовава за благоприятни регулаторни условия за използването на по-големи и по-тежки товарни превозни средства и съчленени превозни средства в рамките на съответните държави членки и между тях. Европейската комисия следва да вземе под внимание бъдещите и специфичните предизвикателства пред товарния транспорт и предвиждания недостиг на водачи на тежкотоварни автомобили през следващите години, както във връзка с липсата на обновяване на поколенията, така и по отношение на трудните условия на труд. В този контекст развиването на мултимодалния превоз на товари е важно за насърчаване на привлекателността на железопътните товарни превози като част от една цялостна логистична верига, както и подобряването на условията на труд на транспортните работници.
- 2.22 ЕИСК приветства развитието на рамката на ЕС за градска мобилност и призовава градският транспорт, особено общественият транспорт, да стане по-приобщаващ, като по този начин се насърчават равните възможности за гражданите.
- 2.23 За да се засили устойчивата и интелигентна мобилност, ЕИСК призовава за силна инициатива от страна на Комисията за започване на широкомащабни цифрови проекти в областта на транспорта, което е от ключово значение например за ефективната мултимодалност и оптимизираното оползотворяване на капацитета.
- 2.24 Тъй като енергийните, транспортните и цифровите системи са свързани във все по-голяма степен, съществува необходимост от интегрирани транспортни, цифрови и енергийни мрежи. За да се подобрят синергиите и за да се повиши устойчивостта на цялостната инфраструктура, ЕИСК призовава за преглед на основните затруднения и уязвимости по отношение на взаимовръзките между тези системи както от днешна, така и от дългосрочна гледна точка.
- 2.25 ЕИСК призовава също така за повишаване на устойчивостта на енергийната, транспортната и цифровата мрежа по отношение на изменението на климата, природните стихии и причинените от човека бедствия, за да се генерира и поддържа дълготрайна стойност на инфраструктурата. Като цяло ЕИСК призовава за мерки за подобряване на приспособяването към изменението на климата и последиците от него.

2.26 За да се гарантира устойчивостта на продоволствените системи и конкурентоспособността на европейските производители, ЕИСК призовава за насърчаване на отворена стратегическа автономност, включително подобрена автономност в областта на протеините, гарантиране на реципрочност на търговските стандарти (икономически, социални, екологични), насърчаване на научните изследвания, подобряване на цифровизацията, разработване на иновативни технологии и семена и насърчаване на справедливи цени, които включват по-високи разходи за вложените ресурси и разходи за повишена устойчивост.

2.27 Общата селскостопанска политика и общата политика в областта на рибарството следва да допринесат значително за по-устойчиви и издръжливи продоволствени системи. Трябва да се гарантира структурирано и широко участие на гражданското общество в изпълнението на стратегията „От фермата до трапезата“. Предложението за законодателна рамка за устойчиви продоволствени системи следва да включва ясни цели, показатели и стабилен механизъм за наблюдение, както и таблица с показатели.

3. Европа, подготвена за цифровата ера

3.1 Пандемията и войната в Украйна изтъкнаха решаващото значение на цифровите технологии и необходимостта ЕС да увеличи своя цифров суверенитет. ЕИСК приветства Цифровия компас и пътя към цифровото десетилетие и призовава за ефективно въвеждане на механизма за управление и улесняване на бързото изпълнение на целите. Пандемията откри и предизвикателствата, които цифровият преход може да породи, и ЕИСК призовава за засилване на социалния диалог на европейско, национално и отраслово равнище, за да се гарантира, че този преход е също и справедлив.

3.2 ЕИСК счита, че сътрудничеството между Комисията и държавите членки е от решаващо значение при оценяването на напредъка и за оценката на мерките, необходими за постигане на целите, включително чрез многонационални проекти. ЕИСК призовава също така чрез доклада за състоянието на цифровото десетилетие да се допринесе за обмена на знания и добри практики между държавите членки.

3.3 ЕИСК подчерта необходимостта цифровата трансформация да се осъществява по устойчив, ориентиран към човека и приобщаващ начин, който работи за всички, без допълнително да се задълбочава съществуващото цифрово разделение или без да се създават нови неравенства, като се гарантират условия на труд, равновесие между професионалния и личния живот и здравословни и безопасност на труда. За тази цел е важно също така да се предвиждат и управляват промените в сферата на труда, като се използва социалният диалог на различни равнища и като се подобряват необходимите умения и подходящите условия на труд, включително при дистанционната работа и работата през платформа, като се цели извършването на оценка на равнище ЕС на т.нар. „право на откъсване от работната среда“.

3.4 Инвестициите в цифровата инфраструктура, които осигуряват по-добра достъпност, и развитието на единния пазар на данни са съществени и необходими фактори, способстващи за истинско цифрово развитие във всички региони на ЕС. ЕИСК призовава

за ефективно прилагане на мерките за подобряване на свободното движение на данни, като същевременно се гарантира подходяща защита на данните, неприкосновеността на личния живот и интелектуалната собственост.

- 3.5 ЕС следва да продължи да напредва към създаването на сигурна и автономна космическа система за свързаност за предоставяне на гарантирани и устойчиви спътникови съобщителни услуги, което ще увеличи наличието на високоскоростен ширококолов достъп и безпрепятствена свързаност в цяла Европа.
- 3.6 ЕИСК счита, че е важно да продължи разработването на интелигентни транспортни системи в посока към общо европейско пространство за данни за мобилността, което означава подобрена ефективност и предпоставки за подобряване на условията на труд, както и за безпрепятствена мултимодалност.
- 3.7 ЕИСК счита, че е разумно за въвеждането на цифрови финансови услуги да се разчита на силни европейски участници на пазара. ЕИСК счита, че са необходими спешни действия, за да стане секторът на криптоактивите прозрачен и да се осигури защита на крайните потребители на цифровите финансови услуги, запазване на финансовата стабилност, защита на интегритета на финансовия сектор на ЕС и да се гарантират еднакви условия за конкуренция между различните оператори от икономическата и финансовата система, както и за насочване на сектора на криптоактивите към механизми за едно по-устойчиво и в по-малка степен енергоемко функциониране.
- 3.8 Тъй като уменията и компетентностите са основни фактори, способстващи за цифровата трансформация, ЕИСК призовава за непрекъснато разработване на начини както за увеличаване на талантите на високо ниво, така и за повишаване на уменията и компетентностите на гражданите и работниците с цел по-добро използване на възможностите, предоставяни от цифровизацията, и за управление на свързаните с нея рискове.
- 3.9 За да се насърчат високите постижения на ЕС в областта на цифровизацията, европейските дружества се нуждаят от благоприятни условия за иновации, инвестиции и дейност спрямо чуждестранните конкуренти. Като се има предвид, че кооперациите са особено подходящи за подкрепа на приобщаващото участие в управлението на цифровите платформи, ЕИСК настоятелно призовава да се осигурят инициативи за насърчаване на развитието на цифрови платформи за сътрудничество.
- 3.10 Като се насърчават иновативните предприятия трябва да се гарантира, че всички предприятия, включително микро-, малките и средните предприятия и предприятията от социалната икономика, могат да участват и да се възползват от напредъка. ЕИСК счита, че е важно да се засили навлизането на ИИ и други авангардни технологии, но трябва също така да се признае, че голяма част от МСП срещат големи затруднения при възприемането дори на основни цифрови технологии.
- 3.11 Все по-важно за всички участници, включително по целите вериги за създаване на стойност, е да обръщат дължимото внимание на киберсигурността, а кризите все повече

подчертават нейното значение за гарантиране на правилното функциониране на икономиката и обществото и за поддържане на международните връзки. Това изисква засилени действия от страна на държавите членки, включително сътрудничество, улеснявано от Комисията. Също така е все по-важно да се води борба с дезинформацията, като същевременно се гарантира, че тя не се използва като претекст за ограничаване на обществените свободи, по-специално свободата на изразяване на мнение.

- 3.12 ЕИСК призовава за мобилизиране както на публично, така и на частно финансиране, за да се улеснят инвестициите в научни изследвания и иновации, образование и обучение и техническа инфраструктура. Нормативната рамка е друг общ фактор, оформящ цифровото развитие. ЕИСК счита, че е важно да се гарантира, че развиващата се нормативна уредба насърчава иновациите и инвестициите и еднаквите условия на конкуренция в съответствие с целите в областта на правата на човека и околната среда и климата.
- 3.13 Тъй като цифровизацията продължава да бъде важен двигател на икономическия растеж в световен мащаб, ЕИСК счита, че политиките, свързани с данъчното облагане в цифровизираната икономика, следва да се стремят към насърчаване, а не възпиране на икономическия растеж и трансграничната търговия и инвестициите.
- 3.14 Еднаквите условия на конкуренция, основаващи са на правила, за цифровите дейности са важни и на международно равнище, а единният пазар е трамплин, за да може ЕС да бъде влиятелен и силен участник на световната сцена. ЕИСК призовава за използване на широк набор от инструменти — от дипломатически действия до сътрудничество в областта на иновациите и търговски споразумения — за насърчаване на ориентирания към човека подход и надеждността на цифровите технологии. За водещата роля в определянето на световните стандарти е необходима и глобална конкурентоспособност, като се разчита на стабилно сътрудничество между държавите членки.

4. Икономика в интерес на хората

- 4.1 Актуалното социално-икономическо развитие е съпроводено с висока степен на несигурност, която е свързана с все още продължаващата пандемия от COVID-19, и се изостря допълнително от войната в Украйна и нарастващото геополитическо напрежение с Русия. От решаващо значение е държавите членки ефикасно да укрепват и координират своите икономически, здравни и социални политики, да се справят ефективно с макроикономическите дисбаланси и да осигуряват стабилни публични финанси. Същевременно те трябва също да подобряват качеството и състава на своите публични инвестиции, за да предоставят необходимите финансови ресурси, включително чрез насърчаване на частните инвестиции, в подкрепа на социално-екологичната трансформация на икономиката, насочена към насърчаване на високо ниво на заетост, висококачествени работни места, благосъстояние, осигуряване на адекватни доходи, като същевременно това не намалява мотивацията на хората да бъдат активни на пазара на труда.
- 4.2 ЕС следва да се съсредоточи върху конкурентното предимство за промишлеността и работните места в ЕС като ключови фактори за просперитета, както и борбата против

неравенството и бедността в процеса на възстановяване. Европейският стълб на социалните права (ЕССП) като направляващият инструмент за социалната политика на ЕС следва да бъде и в центъра на стратегията за възстановяване, за да се гарантира, че икономическото и социалното възстановяване ще вървят ръка за ръка. ЕС следва да обръща специално внимание на подкрепата за уязвимите групи чрез активни и приобщаващи политики, придружени от основни и разкриващи възможности социални услуги.

- 4.2.1 Въз основа на техния конюнктурен успех трябва да бъдат изготвени оценки както на Next Generation EU, така и на Механизма за възстановяване и устойчивост като ефективни инструменти за реагиране на кризата, причинена понастоящем от войната, която вероятно ще има драматични последици за европейската икономика. Тези инструменти допълват съществуващите структурни механизми за насърчаване на икономическия растеж и на сближаването във възходяща посока, за защита на условията на живот и за гарантиране на социален мир и стабилност в рамките на ЕС.
- 4.3 ЕС и националните правителства следва да предприемат мерки за смекчаване на въздействието на войната в Украйна, както за да се сведе до минимум покачването на цените и разходите за енергия за семействата и предприятията, така и за да се подкрепят икономиката и заетостта чрез коригиране на съществуващите спешни мерки. За да помогне на предприятията да се справят с кризите и да могат да създават и запазват работни места, Комисията следва непрекъснато да наблюдава въздействието на пандемията и войната върху предприятията от ЕС от всякакъв мащаб и да бъде подготвена за необходимите временни мерки за подкрепа, като същевременно следва да се гарантират справедливи условия за конкуренция.
- 4.4 Целта за пренасочване на инвестициите, така че те да допринасят за прехода на ЕС към устойчива икономика, се подкрепя категорично. В този процес е необходимо да бъдем нащрек за подвеждащо „изпиране“ на екологичния имидж или на имиджа във връзка с устойчивостта. Комитетът очаква от Комисията активно да включи социалните партньори и гражданското общество в проектирането и реализирането на финансиране за устойчиво развитие.
- 4.5 Държавите — членки на ЕС, трябва да разполагат с подходящи фискални възможности, за да противодействат на отрицателните икономически и социални последици от войната в Украйна. Това допълнително засилва необходимостта от преразглеждане на рамката на ЕС за икономическо управление. При все това държавите членки трябва да консолидират публичните си финанси през периоди на добър растеж, което да им позволи да реагират по време на рецесии. Също в този контекст ЕИСК отново отправя предупреждението си срещу преждевременното дезактивиране на общата клауза за дерогация.
- 4.5.1 Освен това ЕИСК призовава за преразгледана и балансирана рамка за икономическо управление, ориентирано към благоденствието, която придава еднаква тежест на набор от ключови политически цели, като устойчив и приобщаващ растеж, пълна заетост и достойна работа, конкурентоспособна социална пазарна икономика и стабилни публични финанси. Конкурентоспособната европейска икономика, която е също така устойчива в социално и

екологично отношение, е предпоставка за увеличаване на просперитета на всички европейци.

- 4.5.2 Освен това икономиката, в които националните фискални политики отчитат необходимостта от изграждане на приходен резерв по време на периоди на растеж, като същевременно все пак осигуряват инвестициите, необходими за бъдещия просперитет, ще бъдат по-издръжливи в борбата с неблагоприятните последици от икономическия спад.
- 4.5.3 Надлежното изпълнение на Пакта за стабилност и растеж, преразгледан след приключването на текущия преглед, за предпочитане с опростени правила и намалена процикличност и отразяващ следпандемичния контекст, ще бъде от съществено значение, за да се помогне на държавите членки да поставят финансите си на устойчива основа и да засилят инвестиционното доверие. Бъдещата фискална рамка трябва: а) да насърчава устойчивост на публичните финанси, като се позволява увеличаване на публичните инвестиции; б) да създава възможност за по-антициклична политика и в) да позволява по-голяма гъвкавост и специфична за всяка държава диференциация по отношение на плановете за коригиране на дълга, като в същото време гарантира фискална устойчивост. По-конкретно едно от основните предложения на ЕИСК във връзка с преразглеждането на фискалната рамка е да се въведе „златно правило“ за публичните инвестиции, без да се излага на риск средносрочната фискална и финансова стабилност и стойността на еврото, в съчетание с правило за разходите.
- 4.5.4 Както националните парламенти, така и Европейският парламент трябва да запазят своята важна роля в бъдещата рамка на ЕС за икономическо управление, за да се засили демократичната отчетност на Съюза. ЕИСК отбеляза идеята за създаване на схема за безработица, която първоначално беше включена в политическите приоритети на Европейската комисия. С оглед на последиците от кризата във връзка с COVID и настоящата война в Украйна ЕК би могла да проведе допълнителни обсъждания с държавите членки и със социалните партньори относно възможни дългосрочни инструменти, т.е. осигурителни схеми за безработица, за справяне със системни проблеми.
- 4.6 Механизмът SURE¹⁰ играе основна роля за смекчаване на удара от пандемията и се доказва като ефективен инструмент. Взимайки си поука от това, ЕИСК призовава да бъде направена оценка на възможността за по-нататъшно използване на този механизъм.
- 4.7 Задълбочаването на Икономическия и паричен съюз върви ръка за ръка с укрепването на икономическото управление, включително завършването на банковия съюз и съюза на капиталовите пазари и засилването на ролята на европейския семестър за увеличаване на растежа, сближаването, приобщаването, конкурентоспособността и конвергенцията.
- 4.8 ЕИСК счита, че предвид предизвикателствата, породени от войната, и по-специално нарастващата нужда от разходи както за отбрана, така и за енергия, Европейският съюз следва да създаде нови механизми за собствени ресурси.

---

¹⁰ Европейски инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE).

- 4.9 Разпокъсаността на капиталовите пазари в държавите членки не създава достатъчно възможности за по-лесен достъп на предприятията до финансови ресурси на единния капиталов пазар. Ето защо е необходим по-нататъшен напредък в доизграждането на съюза на капиталовите пазари. При задълбочаване на съюза на капиталовите пазари и банковия съюз трябва да се обърне внимание върху укрепване на каналите за финансиране и насърчаване на приноса на частния сектор в инвестиционните усилия. В този процес ЕИСК призовава за постигане на правилния баланс между споделянето на риска и неговото намаляване и по-специално приветства усилията за засилване на мониторинга на системните рискове, произтичащи от климатичната криза. Освен това е важно да се вземат под внимание и рисковете за социалната устойчивост, които излагат на опасност социалното сближаване чрез разтварянето на ножицата при разпределението. При регулирането на финансовите пазари трябва също да се даде приоритет на ефективността пред сложността и да се осигури високо ниво на защита на потребителите.
- 4.10 Всички заинтересовани страни следва да участват в разработването и прилагането на мерки за подобряване на финансовата грамотност, ефикасността на правилата за защита и намаляването на информационните асиметрии между доставчиците на финансови услуги и гражданите.
- 4.11 Европейският единен пазар следва да разгърне пълния си потенциал. Икономическите ползи могат да бъдат осигурени чрез по-добро и по-ефективно прилагане и изпълнение на съществуващото законодателство и чрез неговото задълбочаване. По-нататъшното премахване на пречките пред свободното движение на стоки и услуги носи ползи за всички — клиенти, работници и предприятия. Правилното функциониране на единния пазар зависи и от безопасността и качеството на стоките и услугите.
- 4.12 ЕИСК изразява загриженост относно наличието на нелоялна данъчна конкуренция в ЕС, която насърчава избягването на данъци. Комитетът счита, че един ефективен паричен съюз изисква последователна фискална политика и съгласуваност между фискалните правила на неговите членове. ЕИСК предложи също така да се създаде европейски пакт за ефикасна борба с данъчните измами, отклонението от данъчно облагане, избягването на данъци и изпирането на пари.
- 4.13 Прекомерната бюрокрация води до ненужни разходи за икономиката и обществото. ЕС на бъдещето не бива да се съсредоточава върху микроуправлението, а следва да се ръководи от принципа за по-добро законотворчество. Това обаче не бива да се прави за сметка на високите стандарти за защита на потребителите, социалната и трудовата защита и опазването на околната среда, които са присъщи за социалната пазарна икономика. На европейско равнище капацитетът на социалните партньори за решаване на проблеми, например за балансиране на различни интереси, би могъл да бъде увеличен.
- 4.14 Предприемачеството представлява ключова компетентност за подобряване на конкурентоспособността, иновациите и благосъстоянието и за развитието на социална и екологична икономика, още повече в контекста на възстановяването след пандемията. Насърчаването на обучението по предприемачество с цел развиване на предприемачески

умения би могло да бъде начин за намаляване на безработицата, особено сред младите хора. Предприемачеството във всичките му форми и сектори (включително туризма, промишлеността, икономиката на платформите, социалната икономика и свободните професии) има съществено значение за икономическия растеж, иновациите, заетостта и социалното приобщаване. Важно е да бъдат установени и преодолени трудностите, пред които се изправят МСП (особено много малките предприятия, често семейни), когато търсят достъп до единния пазар, особено в контекста на екологичния и цифровия преход. ЕИСК приканва Комисията да предприеме конкретни действия в работната си програма за преодоляване на вече установените пречки пред единния пазар¹¹.

- 4.15 ЕИСК подкрепя приемането на комбинация от икономически политики, които използват ефективно наличните национални ресурси, както публични, така и частни, включително финансовите ресурси, създадени в рамките на Next Generation EU и Механизма за възстановяване и устойчивост. Установената липса на участие на организациите на гражданското общество беше и е повод за загриженост от страна на ЕИСК. Организираното гражданско общество отправя искане за по-официални процедури, които улесняват реалния обмен при изпълнението и оценката на националните планове за възстановяване и устойчивост. Принципът на партньорство следва да служи като модел за ефективен механизъм за участие на гражданското общество.
- 4.16 ЕИСК подкрепя законодателните предложения на Комисията в областта на корпоративното данъчно облагане и оценява високо тяхната координация с глобалните обсъждания, проведени на равнището на приобщаващата рамка на ОИСР, за постигане на глобален консенсус.
- 4.17 Комитетът подкрепя всички усилия, насочени към намаляване на разходите за спазване на изискванията за европейските дружества и данъчни органи при разработването на новата данъчна система. Европейските предприятия не трябва да бъдат поставяни в неблагоприятно конкурентно положение. Пълното прилагане на стълб 2 от Глобалното данъчно споразумение ще бъде сложно и ще изисква дълго време и значителни усилия както от страна на дружествата, така и на данъчните органи. Еднаквото приемане и прилагане едновременно в ЕС и в други търговски организации на международно договорени правила е от първостепенно значение за ЕС и неговите държави членки.
- 4.18 Социалното предприемачество заслужава особено внимание с оглед на ролята, която тази форма на предприемачество може да играе за преодоляване на кризата. Изпълнението на плана за действие за социалната икономика ще играе ключова роля за укрепването на този сектор. Определянето на специфична екосистема на социалната икономика в новата промишлена стратегия трябва да доведе до конкретни действия, за да стане социалната икономика екологична, цифрова и устойчива.
- 4.19 След пандемията е налице нараснала необходимост от насърчаване на качествена мобилност с учебна цел за всички и от признаване на резултатите от обучението, поради

---

¹¹ Вж. например „Business Journey on the Single Market: Practical Obstacles and Barriers“ (Предприятията на единния пазар — Практически пречки и спънки), Работен документ на службите на Комисията, SWD(2020) 54 final, Брюксел, 10.3.2020 г.

което ЕИСК насърчава изграждането на истинско европейско пространство за образование до 2025 г. за Европа на ученето. Това се постига чрез финансиране и преди всичко чрез междусекторно сътрудничество в областта на образованието.

- 4.20 Една съвременна потребителска политика трябва да гарантира, че потребителите разполагат с нужните им права и защита. Благодарение на единния пазар за европейските потребители и предприятия е много по-лесно да купуват и продават стоки и услуги зад граница както онлайн, така и офлайн. Това изисква доверие в пазара, специално законодателство и ефективно правоприлагане. Информацията и обучението на потребителите трябва също така да им помагат да правят по-отговорен избор.
- 4.21 Нужно е достъпът на доброволци до участие да бъде подобрен и увеличен по обхват и качество. Потенциалът за доброволческа дейност на хора от всички възрасти и с всякакъв опит следва да бъде проучен и да се реализира в иновативни и гъвкави рамки, отключващи нови възможности. 2025 г. следва да бъде обявена от ЕС за Европейска година на доброволците. Това би било подходящо признание за усилията и ефекта от дейността на доброволците по време на кризата с COVID и войната в Украйна. То би подчертало тяхното значение за здравето и благосъстоянието в Европа и ролята им за възстановяването и бъдещето на Европа.
- 4.22 Свободните професии са ключов социален и икономически фактор във всички държави членки и отговарят за важни обществени услуги в области като здравеопазване, правосъдие, сигурност, език и изкуство. Поради това е необходимо да се извърши конкретна оценка на въздействието на последиците от законодателните предложения върху свободните професии преди и след приемането на европейско законодателство. Във връзка с това европейският законодател трябва по-специално да вземе предвид отрицателните последици от бюрократичната тежест за свободните професии.

5. По-силна Европа в света

- 5.1 ЕИСК призовава за открита, лоялна, приобщаваща и предсказуема международна търговска среда, която застава с цялата си тежест зад демокрацията и върховенството на закона, мира и стабилността, социалната и екологичната устойчивост и открития, лоялен и основаващ се на правила световен търговски ред. Европа трябва да защитава правилата на световната търговия, да гарантира еднакви условия на конкуренция и да постигне баланс между стратегическа автономност и отвореност за международната търговия, като насърчава силна промишлена база и устойчиви международни вериги на доставки.
- 5.2 При все това разволят на събитията в Китай през последните години и продължаващата в момента агресия на Русия ясно показват, че нарастването на международната търговия не спомага непременно за укрепването на демократичните процеси. Затова ЕС трябва да насърчава в търговската си политика собствените си основни ценности, като например зачитането на правата на човека, върховенството на закона и свободата на медиите.
- 5.3 ЕИСК счита, че е важно да продължи да се обръща внимание на критично важните зависимости на ЕС от трети държави. Това се отнася особено за енергията, суровините,

храните, здравните продукти, инфраструктурата и технологиите. То се отнася и до промишленото измерение на политиките в областта на сигурността, отбраната и космическото пространство. ЕС трябва по-специално да преразгледа липсата си на промишлен капацитет и зависимостта си от множество ненадеждни партньори.

- 5.4 Същевременно укрепването на отворената стратегическа автономност на ЕС и по-силната му роля в световен мащаб изисква сътрудничество с партньори в различни области, включително търговията. ЕИСК призовава за приключване на преговорите по двустранни търговски споразумения и за развитие на многостранно сътрудничество в рамките на СТО. Активизирането на отношенията с партньорите от Латинска Америка въз основа на осъвременените споразумения също би било подходяща възможност за ЕС да укрепи позициите си.
- 5.5 ЕИСК изтъква съществената роля на гражданското общество в областта на търговията и подчертава необходимостта от засилване на сътрудничеството с гражданското общество от проектирането до наблюдението на търговски инструменти и споразумения (споразумения за свободна търговия, споразумения за икономическо партньорство и инвестиционни споразумения). Всичко това би допринесло за осъществяването на целите на новата търговска стратегия на ЕС, като се гарантира, че сключваните търговски споразумения ще допринесат за икономически, социално и екологично устойчиво развитие както за ЕС, така и за партньорските държави по преговорите.
- 5.6 Необходимо е също така сътрудничество в областта на транспорта, цифровите технологии и енергетиката, което разкрива нови възможности, например за сътрудничество между ЕС и САЩ. Коридорите на основната мрежа трябва да бъдат по-добре свързани с останалия свят по отношение на стоките и пътниците. ЕИСК призовава за създаването на форум за улесняване на интеграцията на мрежата TEN-T с останалата част от света, включително със съседните държави.
- 5.7 ЕИСК счита, че ЕС се нуждае от по-проактивен и ефикасен подход, за да се погрижи за интересите на европейските икономически отрасли чрез създаване на еднакви условия за конкуренция и борба с нелоялните търговски практики посредством съществуващите търговски закони, по-специално антидъмпингови закони и закони против субсидирането.
- 5.8 Комитетът счита, че е необходимо да се засили международната роля на еврото като важен инструмент за укрепване на позициите на Европа в световен мащаб и призовава за по-засилено внимание към причините за отслабването на международната роля на еврото, както и за доизграждане на икономическия и паричен съюз.
- 5.9 ЕИСК приканва Комисията да увеличи усилията си за възприемането в СТО на подхода на ЕС към търговията и устойчивото развитие за трудови и екологични ангажименти. Това следва да включва и допълнителни обсъждания относно структурираното участие на всички компоненти на гражданското общество в процесите в рамките на СТО, тъй като без участието на гражданското общество не може да има истинска устойчивост.

- 5.10 Механизмът за гражданска защита на Съюза вече не е разполага нито с достатъчно капацитет, нито с достатъчно широк обхват за реагиране на бедствия, свързани с изменението на климата, и на многобройните рискове, възникващи на територията на Съюза и извън нея. Отвъд добре установената си дейност по отношение на природните бедствия, механизмът е призван да се справя с други рискове, като например пандемии, големи промишлени рискове, мащабно замърсяване на морето, последствия от кибератаки срещу електрическите мрежи и мрежите за питейна вода и всички основни инфраструктури, или управлението на хуманитарни кризи, свързани с имиграцията.
- 5.11 Връзката между краткосрочната гражданска защита и дългосрочното управление на хуманитарната помощ се нуждае от по-внимателно разглеждане и по-добро координиране. За тази цел ЕИСК счита, че е нужно да бъде проучена необходимостта от създаване на европейска агенция за гражданска защита и хуманитарна помощ като практически механизъм за по-решителни външнополитически действия.
- 5.12 ЕИСК отбелязва, че в много страни партньори все още липсват диалог и изготвяне на политики, които са приобщаващи и основани на участието, а пространството на гражданския и социален диалог постепенно намалява въпреки подкрепата, предоставена от Комисията. ЕИСК предлага Комисията да създаде, в сътрудничество с ЕИСК, пилотен проект „Информационно табло за гражданското пространство“ за някои страни партньори, за да се измерва на годишна база състоянието на гражданския и социалния диалог, като се започне със страните от Западните Балкани или страните от Евромед.

6. Утвърждаване на европейския ни начин на живот

- 6.1 Необходимо е здравните системи в почти всички европейски държави да бъдат укрепени, като се постави акцент върху превенцията и се гарантира достъп на всички до качествени структури за обществено здравеопазване, основни здравни услуги, включително ваксини, и дългосрочни грижи. Въпросите, свързани с психичното здраве, се нуждаят от спешна стратегическа реакция.
- 6.2 ЕИСК припомня, че е от жизненоважно значение да се оказва подкрепа за силна и координирана европейска здравна екосистема, така че да се допринесе за стратегическата промишлена автономност и технологичния суверенитет на ЕС, както и за по-добро качество на живот на гражданите на ЕС. Следва да се извърши картографиране и анализ „от долу нагоре“, за да се оцени точното естество на установените зависимости и да се преодолеят слабостите и недостигът на стратегически материали.
- 6.3 Миграцията продължава да е приоритетен въпрос поради въздействието ѝ върху демографията, икономиката и политиките на ЕС (заетост, социални въпроси, пазар на труда, интеграционни политики, граничен контрол и борба с расизма, ксенофобията, популизма и дискриминацията). Пактът на ЕС за миграцията и убежището и общата европейска система за убежище ще трябва да бъдат окончателно оформени въз основа на реален баланс между солидарността и отговорността и на задълженията на ЕС и държавите членки съгласно международното право.

- 6.4 Бежанската криза, породена вследствие на войната с Украйна, подчертава решаващото значение на тази област и представлява правилният начин за реакция от страна на ЕС: в допълнение към предоставянето на незабавна закрила на бежанците и въвеждането на разрешения за временно пребиваване и работа, трябва да се предприемат спешни мерки за интеграция в обществата и пазарите на труда на държавите членки и да се осигури подходящо финансиране както за правителствата, така и за организациите на гражданското общество, които са активни на терен.
- 6.5 2022 г. е Европейската година на младежта, чиято цел е да се признаят лишенията и предизвикателствата, пред които са изправени младите хора по време на пандемията от COVID-19 и които те приеха и продължават да приемат, като им се предоставят възможности за участие на всички равнища, със специален акцент върху въпросите, свързани с околната среда, приобщаването, цифровите технологии и интегрирането на младежта във всички политики на ЕС. От решаващо значение е тази година да остави в наследство свой конкретен отпечатък и наистина всяка година младите хора да бъдат в центъра на инициативи на равнище ЕС. Ето защо Комисията следва да продължи работата си по последващите действия във връзка с Европейската година през 2023 г. и след това.

7. Нов гласък за европейската демокрация

- 7.1 Необходими са мерки за подобряване на гражданския диалог със заинтересованите страни и групите в обществото и между тях самите, с което да им се осигури ангажираност с политиките, които ги засягат пряко, и истинско участие в тях, като се насърчава ролята на гражданите в изграждането на бъдещето на Европа.
- 7.2 Вече съществуват няколко канала, които играят важна роля за ангажирането на гражданите на европейско равнище, като например европейската гражданска инициатива. Тези канали обаче не са достатъчни за пълноценното участие на гражданите на ЕС и е необходимо инструментите за участие (включително електронното участие) да бъдат по-приобщаващи, да се използват по структуриран начин и да са достъпни за всички и особено — да имат по-осезаемо влияние.
- 7.3 В рамките на тази идея следва да бъде засилена институционалната роля на ЕИСК и той да бъде овластен като утвърдения представител на организираното гражданско общество за консултиране в процеса по взимане на политически решения на ЕС, но и като посредник и гарант на дейностите, свързани с демокрацията на участието, напр. структурирания диалог с организациите на гражданското общество и гражданските панели. Жизнеспособното гражданско общество е от решаващо значение за демократичния живот на Европейския съюз.
- 7.4 Препоръчваме на създателите на политики в ЕС да изготвят съгласувани (вътрешни и външни) стратегии на Европейския съюз за гражданското общество, включително политики, основани на: по-добро признаване на сектора и гражданския диалог, включително чрез специален стълб в Плана за действие за европейската демокрация, годишната оценка на върховенството на закона и Европейската стратегия за гражданското общество; създаване на правни рамки и създаване на равнопоставени условия на

конкуренция на европейско равнище; достъп до публично финансиране; механизми за мониторинг и защита на равнище ЕС.

- 7.5 От съществено значение е да се съсредоточи вниманието върху последващите действия във връзка с предложенията на Конференцията за бъдещето на Европа, за да се изпълнят исканията на гражданите. ЕИСК очаква всяка европейска институция да се ангажира с конструктивен и амбициозен подход, в съответствие със своята роля и правомощия, на всяка стъпка от последващите действия, включително със законодателни предложения. ЕИСК е готов да изпълни своята роля и да осигури подходящи последващи действия във връзка с резултатите от конференцията и ако се свика конвент ЕИСК трябва да играе важна роля.
- 7.6 За да изгради наново доверието в разширяването и засилването на начините, по които ЕС достига до естествените си съюзници в региона, ЕИСК е убеден, че ЕС следва недвусмислено да включи Западните Балкани в дейностите, които имат за цел изпълнението на резултатите от Конференцията за бъдещето на Европа.
- 7.7 Войната в Украйна тласна европейските общи действия и интеграцията в ключови сектори, като отбраната и външната политика, до равнища, които трудно можехме да си представим преди няколко месеца. ЕИСК приветства ангажимента, изразен във Версайската декларация, за увеличаване на използването на Европейския механизъм за подкрепа на мира и подчертава, че ЕС следва да се придвижи към една по-силна политическа интеграция, която би могла да подкрепи една обща външна политика. Ние призоваваме държавите членки незабавно да започнат работа по изпълнението на една действително обща и ефективна система за отбрана, която значително би засилила способността на Европа да се защитава¹². Решението, взето на равнището на ЕС във връзка с това следва да включва Европейския парламент като пряк представител на хората в съответствие с Договорите.
- 7.8 Европейският парламент, както и ЕИСК, социалните партньори и организациите на гражданското общество, трябва да участват в планове за действие в извънредни ситуации за противодействие на икономическите последици от войната. По-специално — в разработването на различните елементи в рамките на стратегията Repower EU.
- 7.9 ЕИСК подчертава необходимостта да се отговори на предизвикателствата, свързани с активното участие на младите хора в обществото и в политическите процеси и процесите на вземане на решения, като се има предвид, че децата и младите хора са поколението, което ще трябва да плати огромния публичен дълг, който държавите сега създават, за да се справят с последиците от пандемията, и да живеят с последиците от предприеманите сега стъпки за справяне с изменението на климата и новата ситуация със сигурността в Европа. Освен това е необходим координиран европейски подход, основан на силни политически и правни рамки, за да се прекъсне цикълът на предаване на неравностойното положение от

---

¹² <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-09-22-154-en-n.pdf> (p.34).

поколение на поколение. Внимателно следва да се наблюдава постигането на поставената амбициозна цел възможно най-много деца и млади хора да преодолеят бедността.

- 7.10 ЕИСК подчертава, че равенството между половете и интегрирането на принципа на равенство между половете следва да бъдат разглеждани във всички аспекти на изготвянето и прилагането на законодателството на ЕС, особено поради факта, че пандемията и предизвиканият от нея спад изостриха дисбалансите между половете.
- 7.11 Действията в отговор на извънредните условия не трябва да влизат в противоречие с върховенството на закона, нито да застрашават демокрацията, разделението на властите и основните права на европейските граждани. Новите инструменти на ЕС за защита и насърчаване на основните права и върховенството на закона, като например цикълът за преглед на прилагането на върховенството на закона и механизмът, който обвързва финансирането от ЕС с условието за зачитане на основните права и върховенството на закона, трябва да бъдат прилагани. Това трябва да се отчита по-специално при вземането на чувствителни временни решения, като например забрана на определени радио- и телевизионни оператори, ограничаване на свободното придвижване на хората или всяко друго решение, взето както по време на пандемията, така и по време на войната.
- 7.12 ЕИСК отправи препоръка да се приеме общоевропейска харта за правата и отговорностите в селските/градските райони и призовава за създаване на модел на управление за Пакта за селските райони, който да включва местните органи на управление и местните предприятия, както частните, така и тези с нестопанска цел, като се работи с местната демократична структура и структурата на социалните партньори, за да се гарантира, че местните гласове се чуват и че дългосрочната визия може да бъде приложена успешно.
- 7.13 По отношение на Европейския зелен пакт ЕИСК призовава за създаване на силни структури за управление, които да включват всички заинтересовани страни в разработването на мерки по линия на ЕЗП, включително:
- създаване на европейска платформа на заинтересованите страни във връзка с пакта за климата, съставена от участници в областта на климата на всички равнища;
  - сформирването на форум на ЕС за финансиране на борбата с изменението на климата с цел улесняване на достъпа до финансиране и премахване на пречките;
  - гарантиране на подходящо участие на съществуващите европейски структури за социален диалог;
  - насърчаване на държавите членки да включват за участие регионалните власти, социалните партньори и организациите на гражданското общество в изготвянето на национални и регионални планове за справедлив преход;
  - по-структурно ангажиране на младите хора в процеса на вземане на решения относно устойчивостта и включване на младежки делегат в официалната делегация на ЕС на заседанията на Конференцията на страните;
  - структурно обвързване на пакета „Подготвени за цел 55“ с целите на ООН за устойчиво развитие;

- продължаване на надграждането върху успеха на съвместната работа на ЕК и ЕИСК по Европейската платформа на заинтересованите страни в областта на кръговата икономика.
- 7.14 Институциите на ЕС следва също така да признаят основната роля на гражданското общество за разпространението на култура на основните права и върховенството на закона и да насърчават участието им в улесняването на адекватната комуникация относно ценностите и принципите на ЕС. Съответно ролята на гражданското общество в цикъла на преглед на прилагането на върховенството на закона трябва да бъде засилена, включително с форум на заинтересованите страни.
- 7.15 Освен това ЕИСК счита, че е от решаващо значение да се гарантира участието на представители на гражданското общество, включително социалните партньори, организациите на потребителите и други заинтересовани страни, в изготвянето, изпълнението и мониторинга на политическата програма „Цифрово десетилетие“ и свързаните с нея национални пътни карти.
- 7.16 ЕИСК приканва ЕК да запази като приоритет по-доброто законотворчество и призовава Комисията, включително всички нейни служби, и законодателите на ЕС непрестанно да задълбочават и развиват системата на ЕС за по-добро законотворчество във всичките ѝ аспекти и систематично да използват инструментите и насоките за по-добро законотворчество в своята работа.
- 7.17 ЕИСК подчертава, че по подразбиране Комисията следва да обоснове всяко законодателно предложение с напълно развита оценка на въздействието. Комисията следва да извършва подходящи оценки на въздействието и на всички предстоящи стратегии, за да установи въздействията на ранен етап и да предвиди по-добре съвместните ефекти от отделните инициативи.
- 7.18 ЕИСК подчертава, че инструментите за по-добро регулиране трябва да останат неутрални по отношение на политиката и ясно отделени от процеса на вземане на политически решения, който следва да бъде оставен на определените и легитимни политически органи.

В процедурите за обществена консултация, свързани с предложенията на ЕК, трябва да се обръща внимание на гарантирането и балансирането на приноса на различните заинтересовани страни. Това изисква преразглеждане на методологията, за да се достига по-добре до организациите на гражданското общество на равнището на ЕС и на национално равнище. ЕИСК подчертава, че онлайн процедурите трябва да бъдат допълнени от структуриран диалог с организациите на гражданското общество на всички етапи от изготвянето на политиките, включително на етапа на изпълнение и оценка.

- 7.19 ЕИСК призовава Комисията и по-специално Съвместния изследователски център да включат пълноценно ЕИСК в своя цикъл на прогнозиране и да го подкрепят при проследяването на извършваните понастоящем дейности по прогнозиране от организациите на гражданското общество, синдикатите и стопанските сдружения.

7.20 Комитетът призовава също така за непрекъснато укрепване на сътрудничеството в рамките на последващата оценка на различни инициативи.

7.21 Както пандемията, така и настоящата война в Украйна показаха спешната необходимост от по-нататъшни действия на национално и европейско равнище за укрепване на свободните и плуралистични медии и качествена независима журналистика.

Брюксел, 13 юли 2022 г.

Kinga Joó

Мария Минчева

Stefano Palmieri

Докладчици на Европейския икономически и социален комитет
